

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**Střední průmyslová škola strojnická Olomouc,
tř. 17. listopadu 49**

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu
„Výuka moderně“**

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205

Šablona: III/2 – Přírodovědné předměty

Sada: 1 – Ekologie

Číslo materiálu v sadě: 5

Název: Dělení organismů

Jméno autora: Mgr. Vladimíra Rohovská

Předmět: Přírodovědné předměty - Ekologie

Jazyk: český

Klíčová slova: viry, bakterie, houby, autotrofie, heterotrofie

Cílová skupina: studenti 1. ročníku SOŠ

Stupeň a typ vzdělání: 1. ročník SOŠ

Očekávaný výstup: Studenti dokáží jednoduše popsat základní systematické skupiny organismů. Umí ke skupině přiřadit způsob výživy, rozmnožování popřípadě význam.

Anotace

Výukový materiál je zaměřen na dělení organismů do základních systematických skupin a stručně popisuje viry, bakterie, houby, rostliny a živočichy. Charakterizuje je podle způsobu výživy a buněčného typu. Studenti se seznámí i s pojmy autotrofie a heterotrofie.

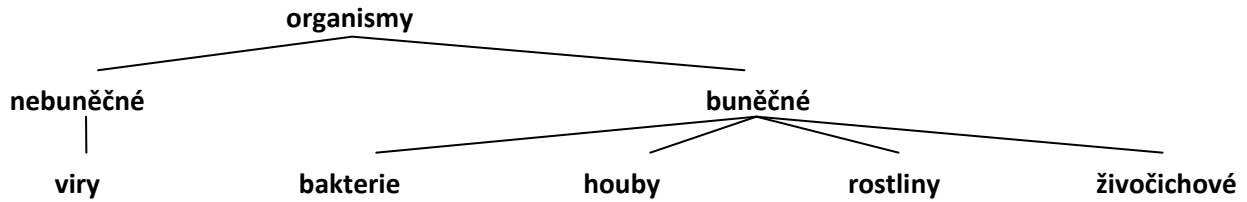
Metodika

Výukový materiál tvoří prezentace a na ni navazující pracovní list. Obě části jsou zaměřeny na velmi zjednodušené třídění organismů do systematických skupin, konkrétně se jedná o viry, bakterie, houby, rostliny a živočichy. Poslední tři skupiny jsou velmi různorodé a nelze je podrobně obsáhnout v rámci jednoho materiálu, záleží proto jen na vyučujícím, jak se bude chtít tématu věnovat a rozšíří ho.

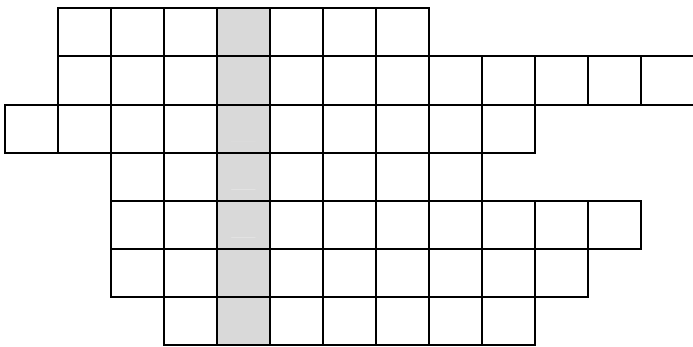
Pracovní list slouží pro opakování informací z prezentace. Studenti by jej měli zvládnout vypracovat sami s využitím internetu či malou pomocí učitele.

Vyplněný pracovní list může sloužit jako zápis z hodiny.

Dělení organismů

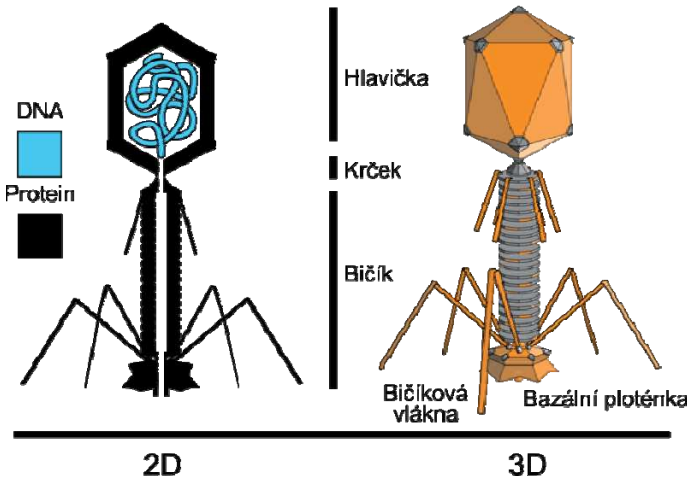

- Viry**
- nejsou schopny množení mimo hostitelskou buňku
  - jejich tělo není tvořeno .....
  - skládají se pouze z DNA nebo RNA v bíkovinném obalu nazývaném ..... (*tajenka*)

- jeden ze zakladatelů buněčné teorie
- látková přeměna v organismu
- vnitřní výplň buňky
- fr. lékař, který vyvrátil teorii samoplození
- teorie vzniku živého z neživého
- schopnost předávat vlohy
- organela rostlinných buněk sloužící k vylučování

- jsou původcem mnoha chorob, např. ....

- na virové choroby nepůsobí antibiotika, protože ta působí na buněčnou stěnu .....

Při virové infekci je důležité:

- .....
- .....
- .....

nejdůležitější je ale .....
 Největší nebezpečí virových infekcí je ve způsobu množení virů, které se může zvrhnout v **nádorové bujení**. Využití mají viry v boji proti některým bakteriím (tzv. **bakteriofágy**), využívají se také v genetickém inženýrství a v genové terapii.

Bakterie - jejich tělo je tvořeno .....

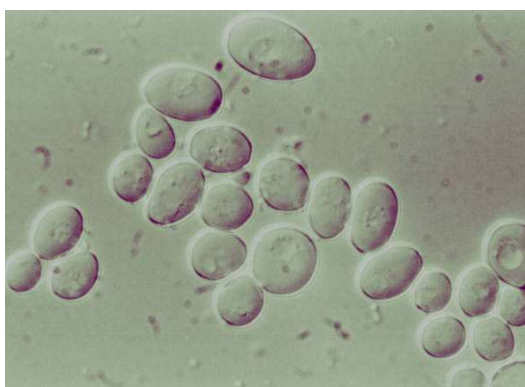
- rozmnožují se ..... = dělením
- nepříznivé období přečkávají jako ..... (*najděte ve větě Nejhezčí je les po ranním dešti.*)
- způsobují mnohá onemocnění, např. ....
 která se léčí antibiotiky. Důležité je .....

Obrázek 1: Bakteriofág. Autor Mike Jones (úprava Petr Rohovský).
 [online] Dostupné pod licencí CC-BY-SA-2.5 z:
<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/56/Tevenphage.svg> [cit. 3.10.2012]

- některé bakterie jsou využívány pro technologické postupy a výzkum - .....
- .....
- .....

Houby -do této říše patří jak cí houbařů, tak i kvasinky a plísně.

- vyživují se **HETEROTROFNĚ** = přijímají a zpracovávají již hotové organické látky
- rozmnožují se jak ..... úlomky vláken nebo pučením, tak i .....
- spojením samčích a samičích buněk za vzniku spor.
- význam hub - .....
- .....
- .....

Obrázek 2: Příklady hub. Zdroj: kliparty Microsoft a Zoner Software

Rostliny - organismy této říše se živí **AUTOTROFNĚ** = přijímají anorganické látky, tj. .... a ....., a za pomoci světla a chlorofylu tvoří organické látky, tj. ....

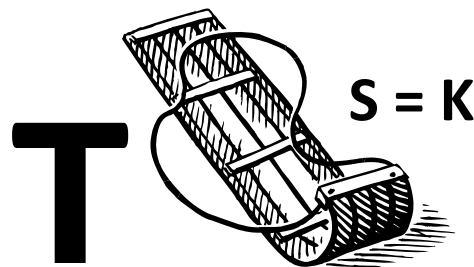
- těla jsou tvořena jednou nebo více rostlinnými buňkami.
- U vícebuněčných rostlin tvoří buňky podobného tvaru a funkce tzv. .... (viz. rébus)
- rozmnožování je nepohlavní, např. pomocí šlahounů, ..., ale i pohlavní za vzniku ..... a .....

Obrázek 3: Rébus (dílo autora)

Živočichové – jedno i vícebuněční živočichové se živí **HETEROTROFNĚ**

- jejich těla jsou tvořena živočišnými buňkami, které u vícebuněčných živočichů většinou tvoří dle tvaru a funkce tzv. .... (viz rébus)
- rozmnožují se opět jak nepohlavně, např. nezmar, tak pohlavně. Průběh pohlavního rozmnožování může být velmi variabilní (vyhledejte příklady živočichů, na které se vztahují následující pojmy týkající se rozmnožování)
- vejcorodost .....
- hermafrodit.....
- živorodost .....
- oplození vnější .....
- oplození vnitřní .....

Obrázek 4: Rébus (dílo autora)